

Van Duinkerken was geen sprake. Als leek vond hij binnen zijn kerk voldoende geestelijke ruimte om zijn dichterschap te beleven. Hij rekende zich tot de cultureel-geïnteresseerde rooms-katholieke 'jongeren', die na 1918 geloofden in een tijdperk van 'nieuwe broederlijkheid'.³⁰ Deze vernieuwing zou niet buiten kerk en geloof om moeten gaan, maar daarin zijn opgenomen. Zoals Schilder met grote, ook door hemzelf onvoorziene gevolgen, het 'Kuyperianum' openbrak, waarin zijn generatie was opgegroeid, zo brak Van Duinkerken met de 'omtuinde roomsheid' van de negentiende eeuw, dat naar zijn oordeel te defensief was ingesteld op het behoud van de verworvenheden van de decennia vóór 1920. Daardoor groeide er een afstand tussen de geloofsleer en het leven, die enerzijds leidde tot een kerkelijke waarschuwing, ja klaagzang over de goddeloosheid van de wereld en anderzijds tot een rooms-katholiek cultureel bestaan buiten de kerk om.

Voor zijn ontwikkeling is belangrijk geweest de breuk als redacteur met *Roeping* in 1928 en zijn toetreding tot de redactie van de in roomse ogen 'meest moderne revue'³¹ *De Gemeenschap*. Hij beschouwde deze overgang achteraf als teken van zijn bevrijding van een eenzijdig religieus-ethische benadering van de cultuur en betoonde zich als redacteur een polemisch en militant, maar in persoonlijk optreden plooibaar en optimistisch verdediger van een rooms-katholieke bijdrage aan de nationale cultuur.³² Hij gaf zich hiervan ernstig rekenschap tijdens een verblijf in het buitenland. In 1929 woonde hij een half jaar in het Noorse Hammerfest, een periode waarin hij, 'sterk geïsoleerd levend, werd teruggeworpen op zijn verleden en gedwongen werd zijn literaire werkzaamheden opnieuw te waarderen'.³³ Toen leerde hij inzien, dat de bedreiging voor het Nederlands rooms-katholicisme niet lag in de kritiek op zijn traditie. De ware apologie diende volgens hem actueel te worden en zich rekenschap te geven van 'hedendaagse ketterijen', zoals de titel luidde van zijn in Hammerfest geschreven polemische publikatie.

De weg die Van Duinkerken, Miskotte en Schilder in de jaren twintig insloegen had tot gevolg dat zij binnen hun kring in een eigen, soms afgezonderde positie geraakten, wat in het geval van Schilder betekende dat hij, zoals Van Duinkerken het in 1966 eens treffend uitdrukte, ten slotte door een 'spiritualiteitsbannissement' getroffen werd,³⁴ door de kerk die hij met al de krachten van

30. Roes, *Een schaduw die verschuift*, pag. 270.

31. Aldus dr. G. Knuvelde. Geciteerd in Roes, *Een schaduw die verschuift*, pag. 93.

32. Vgl. Harry Scholten, *Aspecten van het tijdschrift De Gemeenschap*, Baarn, 1978, pag. 50.

33. Roes, *Een schaduw die verschuift*, pag. 221, 222.

34. Van Duinkerken in: Puchinger, *Is de gereformeerde wereld veranderd?*, pag. 119.